

1 (358)
2016

**Czasopismo
Instytutu Zachodniego
w Poznaniu**

Kwartalnik

Instytut Zachodni

**PRZEGLĄD
ZACHODNI**

Numer wydany we współpracy
z Fundacją Konrada Adenauera w Polsce

Europa Zachodu – Europa Wschodu

- 5 Od Redakcji
- ARTYKUŁY
- 7 *Artur Szmigielski*
Prawa człowieka i demokracja w centrum działań zewnętrznych Unii Europejskiej. Dylematy prawne i polityczne
- 23 *Mariusz Sulkowski*
Normatywny i aksjologiczny wymiar polityki Unii Europejskiej wobec kwestii Kosowa
- 47 *Izabela Wróbel*
W kierunku kultury powitania i uznania. Reforma polityki i prawa Republiki Federalnej Niemiec w dziedzinie imigracji
- 73 *Marta Baranowska*
O byciu Niemcem w refleksji Fryderyka Nietzschego
- 89 *Martyna Jones*
Protestantyzm po walijsku. Religijne aspekty tożsamości narodowej i kulturowej Walijszczyków w XIX wieku
- 103 *Krzysztof Ptaszyk*
Ewolucja programowa Szkockiej Partii Narodowej – od *Home Rule* do referendum niepodległościowego
- 117 *Tomasz Czapiewski*
Referendum niepodległościowe w Szkocji jako klęska i triumf Szkockiej Partii Narodowej
- 133 *Piotr Lechowicz*
System partyjny Ukrainy od Pomarańczowej rewolucji do Euromajdanu. Perspektywa instytucjonalno-prawna
- 151 *Magdalena Karolak-Michalska*
Pozycja oligarchów ukraińskich po Euromajdanie
- 173 *Stanisław Żerko*
Zagrożenie radzieckie w publicystyce Stanisława Cata-Mackiewicza okresu II wojny światowej
- PRZEGLĄDY I KOMENTARZE
- 193 *Eugeniusz S. Kruszewski*
Pomarcowa emigracja z PRL na przykładzie uchodźstwa do Danii
- OCENY I OMÓWIENIA
- 199 Michael Kellogg, Rosyjskie źródła nazizmu (omów. *Olaf Bergmann*)

- 205 Marek Rajch, „Unsere andersartige Kulturpolitik”. Zensur und Literatur in der DDR und in der Volksrepublik Polen (omów. *Roman Dziergwa*)
- 209 Agnieszka Czarnańska, Marianna wciąż katolicka? O rewolucyjności przemian francuskiego społeczeństwa i Kościoła katolickiego przełomu lat 60. i 70. XX wieku (omów. *Maria Zmierzczak*)
- 211 Grażyna Strnad, Korea. Polityka Południa wobec Północy w latach 1948-2008. Zmiana i kontynuacja, (omów. *Jadwiga Kiwerska*)
- Z KRONIKI NAUKOWEJ
- 215 Aleksandra Spalińska, Przyszłość studiów europejskich w Polsce. Europeistyka jako dyscyplina sui generis
- 217 Miłostawa Borzyszkowska-Szewczyk, Magdalena Sacha, Topografie pamięci pogranicza. Nadrenia i Pomorze jako trylateralne regiony kulturowe / Gedächtnistopographien im Grenzraum. Pommern und Rheinland als trilaterale Kulturräume
- 220 Marek Mazurkiewicz, Colloquium Opole 2015. Pojęcie pokoju i wojny we współczesnej Europie
- WSPOMNIENIA
- 223 Zbigniew Mazur 1943 -2016 (*Andrzej Choniawko*)
- 231 Reprint: Zbigniew Mazur, Wprowadzenie do książki „Obraz Niemiec w polskich podręcznikach do nauczania historii 1945-1980”
- 250 Janina Szymańska 1931-2016 (*Maria Przybył*)

Szanowni Czytelnicy „Przeglądu Zachodniego”,

tematy podjęte przez autorów pierwszego z tegorocznych wydań czasopisma Instytutu Zachodniego umownie łączą **Europę Zachodu i Europę Wschodu**. W szczególowych zagadnieniach z dziedziny prawa, polityki, dziejów myśli, kultury oraz historii widać niegasnącą aktualność pytań o tożsamość, identyfikację narodową i państwową, kulturę prawną, poszanowanie godności oraz wolności ludzkiej i funkcjonowanie struktur ponadpaństwowych na Starym Kontynencie. Nawet ograniczone objętością jednego numeru czasopisma spojrzenie na Europę od Szkocji i Walii, przez Niemcy po Ukrainę i Rosję każe wprawdzie zrewidować niedawne jeszcze stwierdzenia o bliskim *finalité* ustrojowych i politycznych form Unii Europejskiej i jej wpływu na najbliższe sąsiedztwo, mimo to fakt, że spoglądamy dziś na tak odległe geograficznie problemy i dostrzegamy koniunkcję ich wpływu na losy kontynentu w najbliższym czasie, dowartościowuje dotychczasowe doświadczenia.

Rozterki towarzyszą dziś unijnym, niewystarczająco umocowanym prawnie, ambicjom krzewienia praw człowieka i demokracji, analizowanym z krajowej perspektywy problemom modyfikacji polityki i prawa imigracyjnego w Republice Federalnej Niemiec czy dyskusji o niepodległości Szkocji ocenianej z paradoksalnej (klęska i triumf) pozycji Szkockiej Partii Narodowej. Problematykę ustrojową i politologiczną dopełniają studia z dziejów idei oraz tożsamości narodowej i kulturowej. Ludzki potencjał - obrazowo porównany przez Fryderyka Nietschego do trudu ogrodnika - w obliczu wspólnych losów, pracy, wyznawanych wartości, języka i kultury, poczucia estetyki, a także konfrontacji z zagrożeniami, formuje wspólnotę. „Można to czynić z dobrym albo złym gustem, kształtując ogród na sposób francuski, angielski, holenderski albo chiński” – pisał filozof, widzący w przenikaniu się rozmaitych dziedzictw narodowych warunek, by jednostki i społeczności nie zastygały w marazmie.

Cenne wnioski nasuwają się z lektury artykułów poświęconych Ukrainie. Mimo złożoności sytuacji politycznej, słabości fundamentów instytucjonalnych państwa i toczącego się konfliktu zbrojnego, pisane z nieco już dłuższej perspektywy analizy pozwalają docenić przesłanki konsolidacji systemu demokratycznego. To determinacja obywateli kompensuje odległość dzielącą Ukrainę od realizacji swoich europejskich aspiracji.

Może więc głos filozofów powinien budzić współczesną Europę z marazmu, by wskazać, że między zaciszem unijnych gabinetów a płonącym kijowskim Majdanem i dramatem migrantów kolejny raz nowych kształtów nabiera kontynent, którego potencjał zawsze wpływał na dzieje ludzkości.

Zapraszam do refleksji nad **Europą - Zachodu i Wschodu!**

Natalia Jackowska

